

Чому в командах, чому разом?

Фрагменти тексту: ПОЛЬСЬКИЙ ЗУБРИЛО № 50, додаток до ПОЛЬСЬКОГО ЗУБРИЛА № 253, видання від 29/10/2002, сторінка 2

Мудрі люди, які багато знають про освіту, кажуть, що якщо можливо щось змінити у школах, то лише завдяки співпраці. В першу чергу, завдяки співпраці вчителів. Якщо кілька вчителів учить і виховує дитину - це їхнє спільне завдання, і тільки разом вони можуть виконати його добре. Без взаємодії важко створити добру школу, навіть якщо в учительській збереться багато видатних педагогів.

Очевидно, що робота вчителя вимагає самостійності. Однак, це не робота для індивідуалістів. Талановиті вчителі є особливо цінними, якщо вони хочуть і вміють обмінюватись ідеями та знаннями з колегами. Вони не повинні ревно охороняти добрі сценарії уроків чи вдалі тести.

Зрозуміло, що обмін – це з одного боку надання допомоги, а з іншого – її отримання. Але не варто розраховувати на "справедливо збалансований" обмін – тест на двадцять питань за тест тієї ж довжини і якості. Краще показувати, що із найкращого у нас є, підтримувати інших, сміливо говорити про труднощі в роботі, із вдячністю приймати навіть, здавалося б, незначну допомогу, уважно прислухатись до доброзичливих підказок. Тоді маємо шанс почути ідею, яка надихає, або отримати матеріал для використання.

Не може бути мови про здорову співпрацю у школі, де одні витрачають суботу на підготовку тесту, післяобідній час проводять в бібліотеці для розробки цікавого уроку, а інші за можливості погоджуються використати готові матеріали й мимохідь прохоплюються, що всі вихідні приємно провели на дачі.

У колективах, які працюють погано, як правило, одні й ті ж люди завжди говорять, що вони не мають часу, інші ж беруть на себе всю роботу (помилково названу додатковою роботою). Є й ті, які кажуть, що вони не будуть брати участі у "якихось там заходах", бо вони повинні вчити (!).

Але ж те, що школа пропонує учням, має бути одним цілим. Вчителі повинні разом формувати навчальну програму, спосіб перевірки та оцінювання учнів і, передусім, говорити відкрито одне з одним, вчитися одне в одного, надихати, заражати ентузіазмом, вирішувати спільні проблеми, разом радіти з успіху, а іноді ділити між собою й гіркоту поразки.

У нашій діяльності ми особливо зацікавлені у створенні такої атмосфери. Тому ми підкреслюємо, що конкретні завдання повинні виконувати не окремі особи, а команди. Це свого роду штаби, які планують спільні дії, розподіляють окремі завдання та розробляють способи їхнього виконання, стежать за дотриманням графіку, а згодом оприлюднюють інформацію про результати.

Docendo discimus, або як робити це краще

Одна з теорій ефективного вдосконалення вчителів (можливо, найближча до істини) говорить, що професійний розвиток вчителя відбувається швидше, якщо він працює у команді, де усі відкрито говорять про свою роботу. Добрі матеріали, консультанти-методисти, додаткові курси, конференції та семінари дуже важливі, але, можливо, навіть більш важливим є обмін досвідом з колегами.

Згадаймо! Docendo discimus! Навчаючи інших, ми самі вчимося! Саме в цій максимі велика істина про професію вчителя. Звичайно, я не маю на увазі навчання предмета, а лише навчання професії.

Вчителі, які хочуть підвищити власну ефективність в класі, обов'язково повинні бути в змозі швидко і точно оцінити свою роботу, реалії, в яких вони працюють, а потім підібрати до них відповідний метод, оскільки не існує одного найкращого рецепту для ефективного навчання та виховання. Може лише з'явитися рецепт навчання своїх учнів тут і зараз. Для цього потрібна спільна думка педагогічного колективу. Від команди ми повинні сподіватися на підтримку, добру пораду або доброзичливу, приятельську критику. Кожен з нас вчиться на своїх помилках і запам'ятовує правильні рішення. Шлях до кращої освіти можна скоротити, якщо збирати та аналізувати як власний досвід, так і досвід колег в учительській.

Добра робоча група

Формування в рамках Класної школи робочих груп, які працюють разом і спільно несуть відповідальність за щораз кращу діяльність школи, може стати гарною можливістю для вдосконалення роботи вчительського колективу та створення постійного простору для професійного розвитку.

Для учасників нашої програми має бути важливим, щоб діяльність школи була близькою усій шкільній громаді, щоб вчителі, які працюють разом кожен день, залучали до цієї співпраці батьків та учнів. Щоби школа була спільною справою усіх.

Чи в робочій групі у Вашій школі є учні та батьки? Залучення учнів до нашого завдання – це чудовий спосіб для школи навчати їх жити в гармонії з навколишнім світом. І можна цього досягти не тільки завдяки самостійній реалізації учнівських проектів або відстеженню учнями поточної ситуації у світі. Насправді, в кожному завданні є елементи, реалізація яких може бути спільною відповідальністю учнів та батьків. Звичайно ж, протягом усієї програми вони повинні знати, що відбувається, і відчувати, що все відбувається не тільки для них, але і з ними.

Суспільний договір, тобто принципи праці робочої групи є надзвичайно важливими для успішної співпраці. Усі елементи – розподіл влади і завдань для окремих осіб, графік, спосіб відстеження результатів та звітування за виконану роботу, спосіб надання інформації шкільній громаді про те, що відбувається, мають бути визначені наперед.

Інколи робоча група повинна приймати рішення про зміну способу виконання завдання. Лідер команди зобов'язаний регулярно коригувати діяльність, реагуючи на інформацію, яку він

отримує. Рішення в команді треба приймати радше шляхом узгодження, ніж голосування. Інших краще переконати в доцільності своєї пропозиції, аніж нав'язувати її, оскільки може виявитись, що ініціатор залишиться сам на сам зі своєю ідеєю, якої ніхто не захоче реалізувати.

Не варто витратити час на порожні балачки. Зустрічі робочої групи повинні починатися вчасно, відбуватися згідно з планом і закінчуватися у визначений час.

Нехай так працюють наші робочі групи. Адже мета у нас спільна.

Поради для кожного учасника на зустрічі команди

Зосередьтеся на тому, що є тут і зараз, а не на тому, що було, може бути або є далеко. Не варто мріяти про нереальне: "Якби в нас було таке обладнання, як у США ...".

Не витрачайте свого часу на здогадки, що могли б зробити інші, які не належать до команди, не присутні на зустрічі та не працюють з Вами. Не варто говорити: "Якщо спонсор дав би тоді гроші ...".

Не змінюйте теми зустрічі. Якщо обговорюєте, до прикладу, завдання системи оцінювання, не говоріть на інші теми, наприклад: "Пам'ятаєте, як міністр х підвищив зарплату ...".

Пам'ятайте, що Ви також несете відповідальність за дотримання плану зустрічі. Однак, це не означає, що Ви не можете перервати керівника або зробити йому зауваження. Кожен член команди, незалежно від статусу (директор, вчитель, батьки, учень) має можливість висловити свої думки та ідеї рішень.

На зустріч Ви повинні принести свої власні дослідження та зібрані матеріали, корисні для спільного завдання (фрагменти книг, статей, роботи учнів, список результатів, сценарії, класні роботи тощо).

Як вибрати робочу групу

Робочу групу можна вибрати, наприклад, на засіданні педагогічної ради. В ідеалі, команда повинна складатися з добровольців. Примус до такої діяльності не має сенсу, бо завдання не буде виконано добре.

Лідера команди повинна обрати група, а не директор школи, хоча довіра директора може йому допомогти.

Як бути добрим лідером робочої групи

Це Ви, як лідер робочої групи, відповідаєте за остаточний звіт з виконання завдання, але результат залежить від того, як Ви будете співпрацювати із членами команди – варто скористати з їхніх сильних сторін.

- Сформулюйте чітко цілі та завдання команди й подайте їх у письмовому вигляді для всіх членів групи.
- Розробіть графік зустрічей - зустрічі повинні відбуватися регулярно й бути узгодженими з учасниками групи. Подбайте, щоб графік був розміщений на дошці оголошень.
- Чітко формулюйте завдання, відповідайте на запитання, радше просіть, ніж наказуйте.
- Цінуйте пропозиції інших – критикуйте тільки тоді, коли це допоможе в роботі групи.
- Цінуйте зусилля кожної людини – це покращує атмосферу в команді.
- Подбайте про ефективну комунікацію в групі й дотримуйтеся встановлених правил.
- Дотримуйтеся своєчасної реалізації етапів завдань.
- Виберіть особу, відповідальну за нагадування групі про виконані та майбутні етапи завдання, та особу, відповідальну за контакти з учнями, іншими вчителями і батьками. Це тип маркетингової діяльності. Праця робочої групи повинна бути відома і визнана цілою шкільною громадою.
- Будьте оптимістом (хтось повинен вірити в успіх, щоб все вдалося). Усміхайтесь.

ГРАЖИНА ЧЕТВЕРТИНСЬКА

Матеріал доступний на умовах ліцензії Creative Commons Із Зазначенням Авторства –
Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна Публічна Ліцензія